

KINNITATUD
Keskkonnaameti
20.12.2023
korraldusega nr 1-3/23/685

Laasu loodusala kaitsekorralduskava

Sisukord

1. Ala iseloomustus	4
1.2 Uuritus ja seire.....	Error! Bookmark not defined.
2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid	Error! Bookmark not defined.
3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused	Error! Bookmark not defined.
Kasutatud andmeallikad	Error! Bookmark not defined.

Kasutatud lühendid

MO – maaomanik

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KeA – Keskkonnaamet

KAUR – Keskkonnaagentuur

KKK – kaitsekorralduskava

LKS - looduskaitseseadus

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

PLK – poollooduslik kooslus

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Seisundi parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmine jms)

Taastamine – tegevused, mis on seotud olemasolevate, kuid halvenenud struktuuriga elupaikade taastamisega (näiteks PLKd, sood)

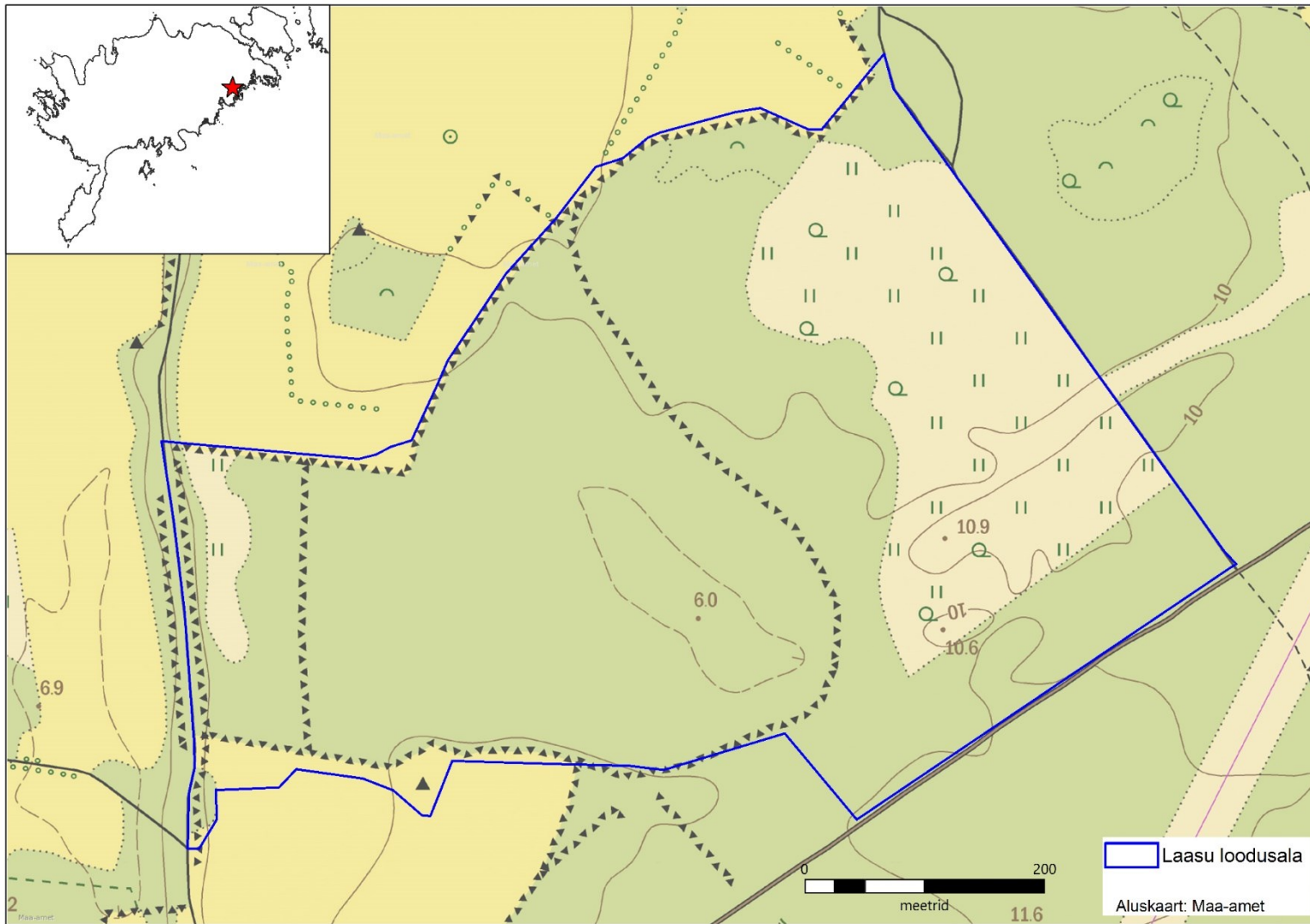
1. ALA ISELOOMUSTUS

Kaitstava(te) ala(de) nimi/nimed	Laasu hoiuala
Loodusala nimi	Laasu loodusala (EE0040435) (joonis 1)
Pindala	33,4 ha
Asukoht ja piirid	https://register.keskkonnaportaal.ee/register/internationally-important-area/8953291 , https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/looduskaitse
Kaitsekord	„Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas” https://www.riigiteataja.ee/akt/121122022012?leiaKehtiv ja Looduskaitseseadus § 14, 32 ja 33 https://www.riigiteataja.ee/akt/129062022007?leiaKehtiv
Koostaja nimi	Kadri Paomees
Koostamise aasta	2023
Kaitsekorralduskava koostamise kord	„Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine” https://www.riigiteataja.ee/akt/104112022001

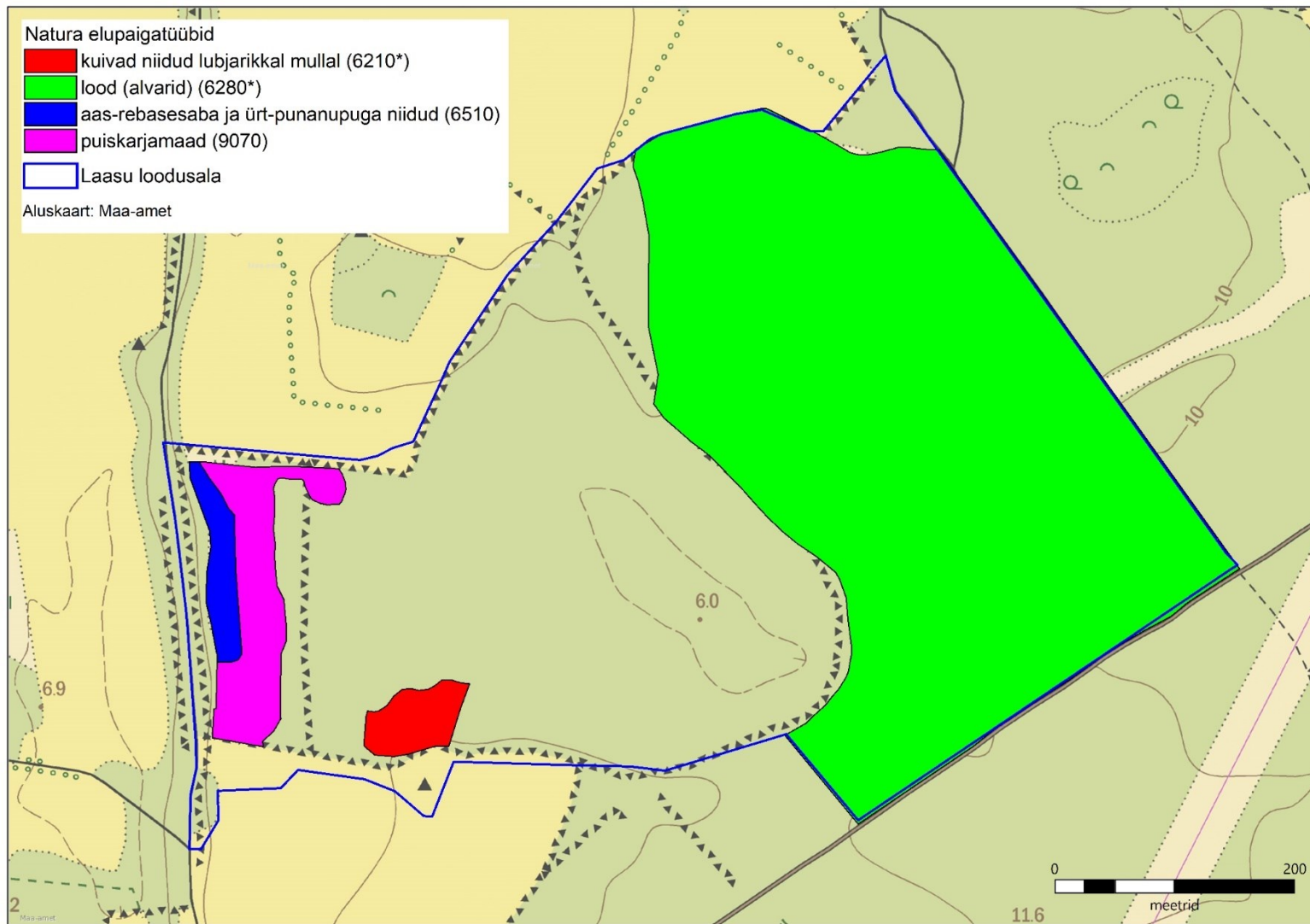
Alal on valdavalt poollooduslikud kooslused, mille kaitse tagatakse läbi taastamise ja hooldamise.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Laasu loodusala KKK on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel kaitseväärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest.

Joonis 1. Laasu loodusala paiknemine Saare maakonnas (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus seisuga september 2023*).

Joonis 2. Laasu loodusalal inventeeritud elupaigatüüpide paiknemine (aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus seisuga september 2023).

1.2 Uuritus ja seire

Inventuurid ja uuringud

Elupaigatüüpide inventuur toimus alal Natura-alade moodustamise eelselt, täpne aeg ja inventeerija on teadmata, osaliselt on alasid inventeeritud ka 2009. a Meeli Mesipuu poolt. Inventuuri andmetel leiduvad alal järgmised rahvusvahelise tähtsusega elupaigatüübid: kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), lood (alvarid – *6280), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) ja puiskarjamaad (9070) (joonis 2). Ürt-punanupuga niidud (6510) ei ole hetkel kaitse eesmärgiks, lähtuvalt uutest inventuuri tulemustest võiks eesmärgiks seada. Tabelis 1 toodud kaitseväärtuste seisundid on määratud siin loetletud inventuuride andmete põhjal. Suurel osal alal on inventeeritud D-esinduslikkusega elupaigatüüp puiskarjamaad (9070), kus on vaja andmed täpsustada.

Riiklik seire

Riiklikku seiret alal ei toimu.

Inventuuride ja uuringute vajadus

Vajalik on alal läbi viia elupaigatüüpide inventuur, sest andmed on vanemad kui 10 aastat ja täpne inventeerimise aeg on suuremal osal alast teadmata. Inventuur on vajalik kaitse eesmärkide seadmiseks, seisundi hindamiseks ja edaspidiste vajalike tegevuste planeerimiseks.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

Loodusala looduskaitse väärtused on Euroopa Liidu Loodusdirektiivi I lisasse kantud kooslused. Valdav osa loodusalast on kaetud erinevate poollooduslike kooslustega. Tabelis 1 võetakse kokku Laasu loodusala kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse eesmärgid, soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid ning nende ärahoidmiseks või leevendamiseks ettenähtavad meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused kaitsekorralduskava perspektiivis. SDF-i eesmärgid erinevad tabelis toodud eesmärkidest, kuna andmed on enamuses vanad ja vajavad täpsustamist, võimalusel kasutati värskemaid andmeid. Koosluste, liikide, kasvukohtade või elupaikade soodsa seisundi saavutamise või hoidmise tarvis seatavad (hooldamise ja taastamise) meetmed on seatud vastavalt elupaigatüüpidele koostatud hoolduskavadele ja liikide kaitse tegevuskavadele, kui ei ole tabelis märgitud teisiti.

Kaitsekorralduskavas kajastatud hoolduskavad on kättesaadavad keskkonnaameti kodulehelt:

- Aru- ja soostunud niitude hoolduskava <https://keskkonnaamet.ee/media/1263/download>
- Loopealsete hoolduskava <https://keskkonnaamet.ee/media/1264/download>
- Puisniidu, puiskarjamaa hoolduskava <https://keskkonnaamet.ee/media/1266/download>.

Tabel 1. Laasu loodusala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste koondtabel.

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Poollooduslikud kooslused							
Kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> 0,4 ha / B 	<ul style="list-style-type: none"> Elupaigatüübi säilitamine 0,4 ha Andmete täpsustamine 	<ul style="list-style-type: none"> Võsastumine Info puudumine 	<ul style="list-style-type: none"> Hooldamine 0,4 ha Inventuur 	<ul style="list-style-type: none"> Heas seisus elupaiku on säilinud 0,4 ha 	<ul style="list-style-type: none"> Ei ole hetkel hoolduses Osaliselt on elupaik inventeeritud 6510ks ja 9070ks ning sellest tuleneb ka pindala erinevus SDF-ist. Andmed vanad ja vajavad täpsustamist 	<ul style="list-style-type: none"> 0,01-0,08 / 0,01

¹ LKS – kaitsekategooria looduskaitseseaduse alusel;
KE (jah/ei) – on või ei ole kaitstava ala kaitse-eesmärk;
LoD – loodusdirektiivi lisa number;
LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk;

² Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne

³ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050

⁴ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant

⁵ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast

Kaitseväärtus ¹	Seisund ² (pindala/esinduslikkus)	Kaitse eesmärk ³	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ⁴	Märkused	Panus üldpindalasse / SDF-i (%) ⁵
Lood (alvarid) (6280*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah – jah	• 16 ha / C	<ul style="list-style-type: none"> • Elupaigatüübi seisundi parendamine 16 ha • Andmete täpsustamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Võsastumine • Info puudumine 	<ul style="list-style-type: none"> • Taastamine ja seejärel hooldamine 9,3 ha • Inventuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Heas seisus elupaiku on säilinud 16 ha, sh 9,3 ha taastatud 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoolduses on praegu 6,7 ha • Andmed vanad ja vajavad täpsustamist 	• 0,16 / 0,17
Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510) KE – ei, LoD – I, LoA – ei	• 0,4 ha / C	<ul style="list-style-type: none"> • Elupaigatüübi seisundi parendamine 0,4 ha • Andmete täpsustamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Võsastumine • Ei ole HA ja LoA eesmärgiks • Info puudumine 	<ul style="list-style-type: none"> • Taastamine ja seejärel hooldamine 0,4 ha • Lisada kaitse eesmärkide hulka • Inventuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Heas seisus elupaiku on säilinud 0,4 ha, sh 0,4 ha taastatud 	<ul style="list-style-type: none"> • Ei ole hetkel hoolduses. • Andmed vanad ja vajavad täpsustamist 	• 0,01 / 0,02
Puiskarjamaad (9070) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	<ul style="list-style-type: none"> • 1,1 ha / B • 15 ha / D 	<ul style="list-style-type: none"> • Elupaigatüübi säilitamine 1,1 ha • Andmete täpsustamine 15 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Võsastumine • Metsastamine • Info puudumine 	<ul style="list-style-type: none"> • Hooldamine 1,1 ha • Inventuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Heas seisus elupaiku on säilinud 1,1 ha • Andmed on täpsustatud 15 ha 	<ul style="list-style-type: none"> • Ei ole hetkel hoolduses • Andmed vanad ja vajavad täpsustamist 	• 0,04 / 0,05

3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 2) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine, taasloomine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvlid, külustustaristu).

Tabel 2. Vajalikud tegevused aastaks 2033.

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Elupaigatüüpide inventuur ja andmete täpsustamine	33,4 ha	Inventuur	KeA	I	2030 ⁶
Hooldus, taastamine ja ohjamine						
2	Kuivade niitude lubjarikkal mullal hooldamine	0,4 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	2025
3	Loode taastamine	9,3 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
4	Loode hooldamine	6,7 ha +9,3 ha	Koosluse hooldustöö	KeA//MO	I	Igal aastal
5	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude taastamine	0,4 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
6	Aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude hooldamine	0 ha +0,4 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal

⁶ Elupaigatüüpide andmed peavad olema täpsustunud aastaks 2030

7	Puiskarjamaade taastamine	1,1 ha	Koosluse taastamistöö	KeA/MO	I	2025
8	Puiskarjamaade hooldamine	0 ha	Koosluse hooldustöö	KeA/MO	I	Igal aastal
		+1,1 ha				
Kavad, eeskirjad						
9	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
10	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
11	Kaitse eesmärkide muutmine		Kaitsekorra muutmine	KeA/KliM	I	2025

Kasutatud andmeallikad

- Helm, A. (2011). *Eesti loopealsed ja kadastikud - Juhend koosluste hooldamiseks ja taastamiseks. I lisa pool-looduslike elupaigatüüpide seisundi hindamiseks*. Tartu: Pärandkoosluste Kaitse Ühing.
- Keskkonnaagentuur. (2010). *Eesti looduse infosüsteem (EELIS)*. Kasutamise kuupäev: 1. september 2023. a., allikas <https://www.eelis.ee/>
- Keskkonnaagentuur. (2023). *Keskkonnaportaal*. Kasutamise kuupäev: 1. september 2023. a., allikas <https://keskkonnaportaal.ee/>
- Keskkonnaamet. (2021). *Pärandniitude tegevuskava*.
- Mesipuu, M. (2020). *Aru- ja soostunud niitude hoolduskava*. Tartu: Pärandkoosluste Kaitse Ühing.
- Paal, J. (2004). *Euroopas väärtustatud elupaigad Eestis*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo ja trükikoda Ilo Print.
- Paal, J. (2007). *Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat*. Tallinn: Auratrükk.
- Riigikantselei. (2010). *Riigi Teataja*. Kasutamise kuupäev: 1. september 2023. a., allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/index.html>
- Roosaluste, E. (2019). *Puisniitude ja puiskarjamaade hoolduskava*. Tartu.